

Výběr vozíku a dalších pomůcek pro správný sed na vozíku

Dostává se Vám do rukou informační leták zpracovaný za účelem prvotního seznámení se s problematikou možností výběru kompenzačních pomůcek pro mobilitu a správný sed na vozíku. Pokud budete potřebovat podrobnější informace, obraťte se na svého ergoterapeuta, popřípadě fyzioterapeuta.

Předepisování a nárok na pojišťovnu:

Vozík může předepisovat rehabilitační lékař, ortoped, neurolog, internista, geriatr, základní vozíky i praktický lékař. Užitečná doba je 5 let u mechanického vozíku, 7 let u elektrického vozíku, poté vzniká další nárok na nový vozík. Vozíky jsou částečně hrazenou pomůckou, je zde třeba finanční spoluúčast pacienta.

Mechanické vozíky:

Dělení dle rámu:

Křížový rám - umožňuje jeho skládání. Výhodou je, že lépe kopíruje terén, snadněji se nakládá do auta a nezabere takový prostor, pokud se složí v místnosti nebo v autě.

Zdroj: <https://www.meyra.cz/smart-f-2360.html>

Pevný rám - vydrží velkou zátěž, mají lepší jízdní vlastnosti v interiéru, ale větší nároky na aktivitu v exteriéru. Vozíky s pevným rámem jsou lehčí, nelze je však složit, a tím jsou i zhoršené možnosti při nakládání do auta, kde zabere více místa.

vozík

Zdroj: <https://www.medicco.cz/voziky/rgk/mechanicke-voziky/tiga-fx-ultralehky->

Dělení dle druhu užití:

1. Základní (standardní) - téměř bez možnosti nastavení, úpravy a doplňků příslušenství, vhodný pro občasné používání, transport imobilní osoby, pro pacienty zvládající chůzi na kratší vzdálenosti, váha přes 20kg, cena okolo 10 000 Kč

Zdroj: <https://unizdrav.cz/zbozi/202/mechanicky-invalidni-vozik-meyra>

2. Odlehčené - možnost částečného nastavení, základního příslušenství, použití pro středně těžké či úplné obtíže při chůzi, mobilita v exteriéru, váha asi 15kg, cena okolo 20 000 Kč

Zdroj: https://eshop.meyra.cz/variant/mechanicke-invalidni-voziky/odlehcene-invalidni-voziky/odlehceny-mechanicky-invalidni-vozik-3_9/274/274/1025

3. Aktivní - velká variabilita v možnostech individuálních rozměrů na míru a nastavení úhlů jednotlivých komponent vozíku pro citlivé nastavení celého vozíku dle potřeb uživatele, umožňují snadné ovládání a správný sed na vozíku, lze i následně upravit nastavení, doplňky, použití pro aktivní uživatele závislé na vozíku pro nedostatečnou aktivitu DKK, váha max. 12kg, cena cca 40 000 - 100 000 Kč

Zdroj: https://www.dmapraha.cz/progeo-joga_z380/

4. Speciální - upravené pro potřeby různých specifík postižení (pákové, dvojitá obruč, těžiště pro amputované DKK, se stavěcím mechanismem, XXL vozíky, polohovací apod.)

[voziky/emineo-2](https://www.medicco.cz/voziky/emineo-2)

Zdroj: [https://www.medicco.cz/voziky/breezy/multifunkcni-](https://www.medicco.cz/voziky/breezy/multifunkcni-voziky/emineo-2)

5. Sportovní - speciálně upravené pro určitý sport

Elektrické vozíky:

Rozdělujeme na interiérové, které jsou určeny do interiéru nebo rovného terénu a užívají je lidé se závislostí na vozíku pro nedostatečnou aktivitu DKK s omezením funkce HKK. Elektrické vozíky exteriérové používají osoby s těžkými obtížemi udržení vzpřímené pozice těla, sklonem k tvorbě dekubitů, ortostatickým kolapsům nebo osoba, která trpí jinou závažnou chronickou chorobou, která mu brání podstupovat zvýšenou fyzickou zátěž. Tyto vozíky mají širokou škálu možností příslušenství.

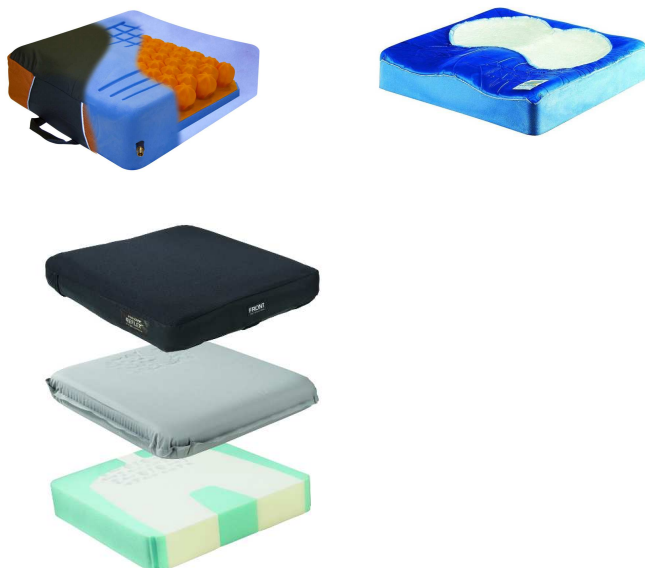
Zdroj: <https://www.pomuckyzdravotnicke.cz/detail/clou-9500-elektricky-invalidni-vozik/1969/>

Zdroj: <https://www.pomuckyzdravotnicke.cz/detail/optimus-2-322-elektricky-invalidni-vozik/1989/>

POKUD UŽÍVÁTE VOZÍK, MUSÍTE SEDĚT NA ANTIDEKUBITNÍM POLŠTÁŘI!

Každý uživatel vozíku musí být vybaven i sedacím polštářem. Sedací polštář by měl být vybírán současně s vozíkem – pro správné zaměření parametrů vozíku (hloubky a výšky zádové opěrky). Správný výběr vhodného sedacího polštáře má nejen antidekubitní ochranu, ale umožňuje spolu se správným nastavením vozíku a vhodnou zádovou opěrkou správný sed na vozíku (optimální postavení stehen DKK, pánve a zakřivení páteře). Výběr antidekubitního sedacího polštáře se odvíjí od rizika dekubitů, aktivity uživatele, doby pobytu na vozíku, subjektivního hodnocení, způsobu přesunů apod. Polštáře mohou být vyrobeny z různých materiálů - pěna, gel, gumové buňky naplněné vzduchem, kombinované – pěna/gel, silikon, pěna, vzduchové buňky.

O sedací polštář lze požádat přes zdravotní pojišťovnu jednou za 3 roky.

Zdroj: <https://www.pomuckyzdravotnicke.cz/detail/viscoflex-air-p361cr-antidekubitni-podlozka-kombi/8687/>

Zdroj: <https://www.pomuckyzdravotnicke.cz/detail/duoform-p341c-antidekubitni-podlozka-pur+gel/8326/>

Zdroj: <https://www.meyra.cz/antidekubitni-sedak-varilite-reflex.html>

Pressure Mapping

Výběr adekvátního sedacího polštáře by mělo být provedeno s využitím pressure mappingu a to převážně u osob, které mají sníženou, nebo žádnou citlivost hýždí a dolních končetin, nebo u těch, kteří jsou výrazně závislí na dopomoci druhé osoby při manipulaci s tělem ve vozíku. Jedná se o metodu, která dopomáhá zjistit rozložení tlaku sedacích partií na povrch daného sedacího polštáře a tím zajistit výběr nejvhodnější antidekubitní ochrany tkáně.

Zádová opěrka

1. standardní - textilní opěrka bez možnosti nastavení
2. řemínková - textilní prodyšná, vyměkčená opěrka s řemínky s tendencí ke změně tvaru při opotřebení nebo pro částečnou korekci postavení osy trupu
3. anatomická - pevná zádová opěrka – skořepina a textilní vypodložení pro dobrou oporu trupu s možností přidání pelot a opěrky hlavy
4. segmentovaná - anatomická opěrka možností nastavení jednotlivých částí opěrky

Zdroj: <https://www.medicco.cz/sedaci-systemy/jay/invalidni-voziky-zadove-operky/jay-j3-stredni-konturovani>

Zdroj: <https://www.meyra.cz/zadove-systemy.html>

Na co všechno myslet a podle čeho si vozík vybrat?

- fyzické možnosti a funkční potenciál uživatele (aktivita HKK i DKK, stabilita bez opory, čítí, pasivní rozsahy kloubů, tonus, ohrožení zvýšení hmotnosti apod.) – váha vozíku, nosnost vozíku, rám, možnost ovládání vozíku apod.)
- další obtíže (kontraktury, spasticita, dysbalance, skolióza, kyfóza, fixované úseky páteře, sklon k otlakům, mykózy, prognóza stavu apod.)
- způsob lokomoce, aktivitu v interiéru a exteriéru
- přesuny
- činnosti vykonávané na vozíku
- nakládání vozíku do auta
- možnosti prostředí, ve kterém se uživatel standardně pohybuje
- další pomůcky a přístroje připevněné k vozíku (dýchací přístroj, monitory a displeje, batoh nebo taška, apod.)
- psychiku a životní styl
- kognitivní a smyslové funkce
- možnost hrazení pojišťovnou a finanční možnosti uživatele

- možnost udržovat technický stav vozíku uživatelem

Postup pro získání vozíku přes pojišťovnu:

1. Lékař poskytne uživateli lékařskou zprávu se zdůvodněním potřeby vozíku a základními nároky na vozík
2. Uživatel si vybírá vhodnou firmu zdravotnických prostředků distribuující vozíky a vybírá si možné typy vozíků, v ideálním případě má možnost si vozík vyzkoušet i ve svém prostředí
3. Vozík zaměřuje firma nejlépe spolu s dohledem zdravotnického odborníka (ergoterapeut nebo fyzioterapeut – zná funkční potenciál uživatele, dokáže odhadnout další vývoj stavu apod.) na základě základních pokynů z lékařské zprávy – kromě měrného listu, který obsahuje specifikaci vybraného typu vozíku, poskytuje seznam kódů na pojišťovnu.
4. Lékař předepisuje poukazy dle seznamu kódů pro pojišťovnu spolu s jeho hodnocením zdravotního stavu a celkové funkční kapacity uživatele a zdůvodňuje zdravotní indikaci k technickému zaměření vozíku
5. Revizní lékař pojišťovny posuzuje potřebnost pomůcky pro uživatele a schvaluje předepsané poukazy
6. Předepsané poukazy jsou zaslány lékaři zpět nebo do firmy, které vozík distribuuje – dle dohody. Pokud se schválené poukazy vrátí lékaři – je třeba poukazy zaslat do firmy
7. Pokud revizní lékař pojišťovny poukazy neschválí – uživatel nemá dle pojišťovny na tuto pomůcku nárok a je třeba pátrat po důvodu neschválení revizním lékařem, revizní lékař většinou píše vyjádření pro důvod nesouhlasu schválení pomůcky na poukaz

Další možnost úhrady mechanického vozíku:

Lze využít pomoc sociálních pracovníků pro oslovení dalších institucí – úřad práce, nadace, sponzoři apod..

- Pokud na vozík není nárok přes pojišťovnu (kratší doba než 5let u mechanického, 7let u elektrického)
- Uživatel potřebuje další vozík (např. jeden do interiéru, druhý do exteriéru)
- Uživatel nemá finanční prostředky pro doplatek vozíku přes pojišťovnu

Zástupci firem pro ČR:

- Nový vozík – www.medicco.cz, www.dmapraha.cz, www.ortoservis.cz,
www.ottobock.cz, www.sivak.cz, www.meyra.cz, www.kury.cz
- Repasovaný vozík – www.siv.cz, www.dmapraha.cz, www.petricko.cz,
www.kury.cz, www.medico.cz

Čerpáno s brožur **Co je dobré vědět...když chceš zdravě sedět** - autor, rok vydání: Zdeňka Faltýnková; 2015, **Průvodce správného výběru vozíku pro spinální pacienty**, autor, rok vydání: Zdeňka Faltýnková; 2013

Vypracoval: Kolektiv ergoterapeutů Kliniky rehabilitace a
tělovýchovného lékařství 2.LF UK a FN Motol

Datum vydání: 04/2023